

Sygn. akt : II K 51/16

Ds 1515/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia: 19 kwietnia 2016r.

Sąd Rejonowy w Brzesku w Wydziale II Karnym w składzie :

Przewodniczący : SSR Jaromierz Sobusiak

Protokolant : starszy protokolant Maria Nawalaniec

Prokurator Prokuratury Rejonowej w Brzesku: asesor A. B.

Po rozpoznaniu dnia 14.03.2016r. , 11.04.2016r.

sprawy oskarżonego:

A. S.

s. J. i I. z domu P. (...)

ur. (...) w B.

oskarżonego o to , że :

w dniu 29 listopada 2015 roku, w B., województwa (...), będąc wcześniej prawomocnie skazanym za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości wyrokiem Sądu Rejonowego w Brzesku, sygn. akt VK 206/08, prowadził w ruchu lądowym motorower marki L. (...), nr rej. (...), znajdując się w stanie nietrzeźwości przy stwierdzonej zawartości 0,41 mg/1 i 0,42 mg/1 alkoholu w wydychanym powietrzu, a ponadto nie zastosował się do decyzji Starosty B. nr (...) o cofnięciu uprawnień do kierowania, przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności za podobne przestępstwo umyślne,

tj. o przestępstwo z art. 178a § 4 kk i art 180a kk w zw. z art. 11 § 2 kk w zw. z art. 64 § 1 kk

I. uznaje oskarżonego A. S. za winnego popełnienia czynu zarzucanego mu aktem oskarżenia a stanowiącego przestępstwo z art. 178a § 4 kk i art 180a kk w zw, z art. 11 § 2 kk w zw. z art. 64 § 1 kk i za czyn ten na mocy art. 178 a § 4 kk w zw. z art. 11 § 3 kk przy zastosowaniu art. 37 a kk wymierza mu karę 8 (osiem) miesięcy ograniczenia wolności zobowiązując go do wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 (dwudziestu) godzin w stosunku miesięcznym.

II. na mocy art. 42 § 2 i 3 kk orzeka wobec oskarżonego środek karny w postaci zakazu prowadzenia motorowerów na okres 5 (pięciu) lat.

III. na mocy art. 43a § 2 kk zasądza od oskarżonego na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej świadczenie pieniężne w kwocie 10.000 (dziesięć tysięcy) złotych,

IV. na mocy art. 624 § 1 kpk zwalnia oskarżonego od ponoszenia na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych.

Sygn. akt II K 51/16

UZASADNIENIE

Wyroku z dnia 19 kwietnia 2016r

w zakresie rozstrzygnięcia o karze i środkach karnych

Sąd Rejonowy w Brzesku Wydział II Karny ustalił następujący stan faktyczny:

Oskarżony A. S. ma 39 lat. Ma wykształcenie zawodowe, z zawodu jest szczołkarzem-miotlarzem. Jest żonaty, ma czwórkę dzieci w wieku 2, 4, 6, 9 lat. Jest osobą bezrobotną, utrzymuje się z prac dorywczych. Nie posiada majątku.

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Brzesku z dnia 19.06.2008r sygn. akt V K 206/08 był karany za popełnienie przestępstwa z art. 178a § 1kk. Został wówczas skazany na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby wynoszący 2 lata, przy jednoczesnym orzeczeniu wobec niego środka karnego w postaci zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych na okres 2 lat, oraz świadczenia pieniężnego w kwocie 500zł na rzecz Stowarzyszenia (...) z siedzibą w G.. Karę z tego wyroku skazany odbywał w okresie 27.11.2009r – 15.07.2010r. Postanowieniem Sądu Okręgowego w Tarnowie z dnia 15.07.2010r został warunkowo przedterminowo zwolniony, po czym w dniu 05.07.2012r Sąd Okręgowy w Tarnowie odwołał skazanemu warunkowe przedterminowe zwolnienie. Pozostałą część kary z wyroku VK 206/08 skazany odbył w okresie od 21.08.2012r do 03.11.2012r.

Decyzją z dnia 20.04.2010r A. S. cofnięto uprawnienia do kierowania pojazdami mechanicznymi w związku z zapadłym wyrokiem w sprawie VK 206/08 jak też w związku z nie poddaniem się w wyznaczonym terminie badaniu lekarskiemu i psychologicznemu mającemu na celu stwierdzenia istnienia lub braku przeciwwskazań zdrowotnych i psychologicznych do kierowania pojazdami.

Poza sprawą VK 206/08 A. S. był jeszcze karany w postępowaniu II K 180/09 – za popełnienie przestępstwa z art. 244kk i w postępowaniu II K 695/11 za popełnienie przestępstwa z art. 207 § 1 kk

dowody:

- oświadczenie oskarżonego A. S. k.21 akt Ds. 1515/15
- dane o karalności k. 11-12 akt Ds. 1515/15
- odpisy wyroków k. 15, 25-27 akt Ds. 1515/15
- informacja k.31 akt Ds. 1515/15
- decyzja Starosty B. z dnia 20.04.2010r k.17 akt Ds. 1515/15

Wyrokiem z dnia 19.04.2016r sygn. akt II K 51/16 A. S. został uznany za winnego popełnienia czynu polegającego na tym, że w dniu 29 listopada 2015 roku, w B., województwa (...), będąc wcześniej prawomocnie skazanym za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości wyrokiem Sądu Rejonowego w Brzesku, sygn. akt VK 206/08, prowadził w ruchu lądowym motorower marki L. (...), nr rej. (...), znajdując się w stanie nietrzeźwości przy stwierdzonej zawartości 0,41 mg/1 i 0,42 mg/1 alkoholu w wydychanym powietrzu, a ponadto nie zastosował się do decyzji Starosty B. nr (...) o cofnięciu uprawnień do kierowania, przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności za podobne przestępstwo umyślne tj. popełnienia przestępstwa z art. 178a § 4 kk i art 180a kk w zw. z art. 11 § 2 kk w zw. z art. 64 § 1 kk

dowody:

- wyrok Sądu Rejonowego w Brzesku w sprawie II K 51/16 - k.13

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych dowodów.

Sąd zważył, co następuje:

Wymierzając oskarżonemu karę Sąd miał na uwadze aby była ona odpowiednia do stopnia jego winy i stopnia społecznej szkodliwości jego czynu a także by uwzględniała cele w zakresie prewencyjnego oddziaływania na oskarżonego oraz potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej w społeczeństwie.

Zgodnie z treścią art. 178a § 1kk jeżeli sprawca był wcześniej prawomocnie skazany za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego albo za przestępstwo określone w art. 173 kk, 174 kk, 177 k lub art. 355 § 2 kk popełnione w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego albo dopuścił się czynu określonego w art. 178a § 1 w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych orzeczonego w związku ze skazaniem za przestępstwo podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5 (art. 178a § 4kk)

Wydając rozstrzygnięcie w przedmiocie kary orzekanej wobec oskarżonego A. S. zasadniczą dla Sądu stała się odpowiedź na pytanie czy jedyną możliwą w praktyce sankcją dla oskarżonego jest orzeczenie wobec niego kary pozbawienia wolności jaką przewiduje art. 178a § 1kk czy też zachodzą przesłanki (posiłkując się treścią art. 37a kk) do wymierzenia oskarżonemu kary łagodniejszego rodzaju – w tym wypadku ograniczenia wolności, gdyż orzekanie wobec niego kary grzywny z uwagi na bardzo niskie uzyskiwane dochody i konieczność utrzymania poza swoją osobą również żony i dzieci, byłoby niecelowe.

Aktualnie obowiązujący (od dnia 01.07.2015r) Kodeks karny statuuje jeszcze w większym stopniu pierwszeństwo stosowania kar nie izolacyjnych przed karą bezwarunkowego pozbawienia wolności.

Wyrazem tego jest zmieniona treść art. 58 § 1kk, zgodnie z którym jeżeli ustawa przewiduje możliwość wyboru rodzaju kary, a przestępstwo jest zagrożone karą pozbawienia wolności nieprzekraczającą 5 lat, sąd orzeka karę pozbawienia wolności tylko wtedy, gdy inna kara lub środek karny nie może spełnić celów kary. Wyrazem tego jest również treść nowego przepisu – art. 37a kk, zgodnie z którym jeżeli ustawa przewiduje zagrożenie karą pozbawienia wolności nieprzekraczającą 8 lat można zamiast tej kary orzec grzywnę lub karę ograniczenia wolności o której mowa w art. 34 § 1a pkt 1,2 lub 4 kk.

Art. 37a kk z punktu widzenia normatywnego stanowi dookreślanie (współokreślanie) ustawowego zagrożenia za niektóre występki (m.in. tego sypizowanego w art. 178a § 4kk) - tak J. M., komentarz do zmiany art.37(a) Kodeksu karnego, [w:] Kodeks karny. Komentarz do zmian 2015, stan prawny 2015.08.12

Oznacza to, że w razie istnienia w konkretnym przypadku ustawowej alternatywy dla orzeczenia kary bezwarunkowego pozbawienia wolności sąd zobowiązany jest zbadać możliwość spełnienia celów kary przez każde z tych alternatywnych rozwiązań. Tylko w razie wykluczenia możliwości spełnienia celów kary przez któreś z nich uprawniony jest do orzeczenia kary pozbawienia wolności bez jej warunkowego zawieszenia (ultima ratio) (tak. N. Łączyńska komentarz do uprzedniego art. 58kk/ LEX 2012)

Odnosząc te uwagi do przedmiotowej sprawy oskarżonego A. S. należy stwierdzić, że co prawda art. 178a § 4kk jako jedyną sankcję przewiduje karę pozbawienia wolności w wymiarze od 3 miesięcy do 5 lat, tym niemniej ustawową alternatywę orzeczenia kary łagodniejszego rodzaju stanowi art. 37a § kk

Oceniając przedmiotową sprawę A. S. Sąd uznał, że nie ma wystarczających przesłanek i powodów do orzekania wobec niego kary pozbawienia wolności, albowiem cele przed nią stawiane w sposób pełny a zarazem lepszy może spełnić i spełni kara łagodniejszego rodzaju – kara ograniczenia wolności.

W przypadku oskarżonego zresztą orzeczenie kary pozbawienia wolności wiązałoby się z jednoczesnym brakiem możliwości warunkowego jej zawieszenia. Zgodnie bowiem z treścią art. 69 § 1kk, Sąd może warunkowo zawiesić wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności orzeczonej w wymiarze nieprzekraczającym roku, jeżeli sprawca w czasie popełnienia przestępstwa nie był skazany na karę pozbawienia wolności i jest to wystarczające dla osiągnięcia wobec niego celów kary, a w szczególności zapobieżenia powrotowi do przestępstwa. Analiza treści wyroków, jakie zapadły przeciwko oskarżonemu wskazuje, że w chwili popełnienia przez niego przedmiotowego czynu (29.11.2015r)

był on traktowany jako osoba skazana na karę pozbawienia wolności (z racji odbycia przez niego kary pozbawienia wolności w sprawie VK 206/08, zatarcie skazania w tej sprawie, gdyby nie popełniony przez niego przedmiotowy występki, nastąpiłoby dopiero w dniu 03.11.2022r – zgodnie z art. 107 § 1kk)

Faktem jest, że oskarżony był już karany za popełnienie przestępstwa polegającego na poruszaniu się w ruchu lądowym w stanie nietrzeźwości, że w sumie przeciwko niemu zapadły już 3 prawomocne. We wszystkich tych postępowaniach wymierzone były mu kary pozbawienia wolności w zawieszeniu, które jak widać nie odniosły zamierzonego skutku, skoro w okresie próby, nawet po odbyciu jednej z tych kar w warunkach izolacji więziennej po tym, jak zarządzono mu jej wykonanie, oskarżony popełnił podobny, w rozumieniu art. 115 § 3kk, czyn (przedmiotowa sprawa). Można się zatem zastanowić czy jest sens po raz trzeci wymierzać oskarżonemu karę pozbawienia wolności (nawet bez warunkowego zawieszenia jej wykonania), czy mając na uwadze okoliczności przedmiotowej sprawy lepsze efekty da orzeczenie wobec niego kary łagodniejszego rodzaju – w tym wypadku kary ograniczenia wolności.

W ocenie Sądu należy stwierdzić, że stopień społecznej szkodliwości czynu oskarżonego nie może być uznany za znaczny, powodujący automatyczną ocenę, że tylko kara pozbawienia wolności może być uznana za słuszną i adekwatną do jego zachowania. Oczywiście w sposób naganny należy ocenić jego zachowanie sprowadzające się do poruszania się drogą publiczną w stanie nietrzeźwości. Tym niemniej należy mieć na uwadze, że jechał on na motorowerze, co skutkuje dokonaniem oceny, że jednak stopień zagrożenia dla bezpieczeństwa w ruchu drogowym przez niego powodowany, a w szczególności ryzyko powstania poważnych ujemnych następstw dla innych uczestników ruchu drogowego były dalece mniejsze niż w sytuacji, gdyby miał poruszać się on przykładowo samochodem. Również stanu nietrzeźwości w jakim się znajdował nie można ocenić jako znacznie przekraczającego dopuszczalne normy. Ustalenie to również pozwala ocenić zachowanie, jakiego się dopuścił, w sposób łagodniejszy niż tych wszystkich uczestników ruchu drogowego, którzy popełniają przestępstwo prowadzenia pojazdu mechanicznego w ruchu lądowym przy dużo większym poziomie stężenia alkoholu w organizmie.

Po dokonaniu oceny stopnia społecznej szkodliwości czynu oskarżonego Sąd uznał zatem, że lepsze skutki w szczególności z punktu widzenia prewencji indywidualnej ale również społecznej, spowoduje wykonanie przez niego kary ograniczenia wolności w ustalonym wymiarze (w sumie 160 godzin prac społecznych).

Wykonanie wysokiej ilości godzin tychże prac będzie skutkowało tym, w ocenie Sądu, że oskarżony w sposób bardziej dotkliwy odczuje konsekwencje wyroku w przedmiotowej sprawie, uzmysłowi sobie dobitniej niewłaściwość swojego zachowania, niż w sytuacji gdyby po raz kolejny miała zostać mu wymierzona kara pozbawienia wolności nawet w przypadku orzeczenia jej bez warunkowego zawieszenia jej wykonania.

Realizacja zasady prewencji indywidualnej w praktyce sprawdza się dopiero w chwili wykonania wobec sprawcy wyroku a nie w sytuacji zagrożenia jego wykonania. W przedmiotowej sprawie z bardzo znacznym prawdopodobieństwem należałoby przyjąć, że w razie orzeczenia wobec oskarżonego A. S. kary bezwzględnej pozbawienia wolności, byłby on osobą uprawnioną po pierwsze do złożenia skutecznego wniosku o odroczenie wykonania kary z uwagi na sytuację rodzinną (jedyny w praktyce żywiciel rodziny, czwórka małych dzieci na utrzymaniu) po drugie – w przyszłości do złożenia w oparciu o art. 152 kkw wniosku o warunkowe zawieszenie wykonania odroczonej kary pozbawienia wolności. W efekcie bardzo możliwym byłoby, że w praktyce nie odczułby on praktycznie żadnych negatywnych następstw popełnionego po raz kolejny przestępstwa.

Zgodnie z treścią art. 42 § 3kk Sąd orzeka zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych dożywotnio w razie popełnienia przestępstwa określonego w art. 178a § 4kk lub jeżeli sprawca w czasie popełnienia przestępstwa określonego w art. 173kk, którego następstwem jest śmierć innej osoby lub ciężki uszczerbek na jej zdrowiu, albo w czasie popełnienia przestępstwa określonego w art. 177 § 2kk lub w art. 355 § 2kk był w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego lub zbiegł z miejsca zdarzenia, chyba że zachodzi wyjątkowy wypadek, uzasadniony szczególnymi okolicznościami.

Treść tego przepisu wskazuje jasno, że zasadą jest orzekanie wobec sprawcy popełniającego przestępstwo stypizowane w art. 178a § 4kk środka karnego w postaci zakazu prowadzenia mechanicznych dożywno. Jednym odstępstwem od tej zasady jest ustalenie, że zachodzi wyjątkowy wypadek, uzasadniony szczególnymi okolicznościami.

W ocenie Sądu, w przedmiotowej sprawie są podstawy do dokonania ustalenia, że ów wypadek (wyjątkowy, uzasadniony szczególnymi okolicznościami) zachodzi. Po raz kolejny należy wskazać w tym miejscu, że oskarżony poruszał się w stanie nietrzeźwości przekraczającym w sposób jednak nieznaczny granicę stanowiącą o tym, że popełnił on przestępstwo, po raz kolejny należy przywołać okoliczność, że jechał on motorowerem a nie pojazdem większym gabarytowo czy cięższym. Wreszcie należy podkreślić, że od wydania wyroku w poprzedniej sprawie, gdzie stawiano mu zarzut kierowania pojazdem mechanicznym w stanie nietrzeźwości minął już okres prawie 8 lat. Wszystkie te okoliczności w powiązaniu z sytuacją rodzinną, w jakiej znajduje się oskarżony przemawiają za tym, by nie orzekać wobec niego środka karnego w postaci zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych w najsurowszej postaci czyli dożywno, ale by określić go w niższym wymiarze, co więcej – by ograniczyć go do jednej kategorii pojazdów – motorowerów.

Oskarżony w sposób przekonujący opisał swoją sytuację rodzinną. Brak podstaw do kwestionowania jego twierdzeń, gdy podaje on, że gdyby tylko miał taką możliwość, podjąłby działania w celu uzyskania uprawnień do kierowania pojazdami mechanicznymi, po to, by skutecznie poszukać i znaleźć pracę. W tej sytuacji należy uznać, że orzeczenie wobec niego środka karnego w postaci zakazu kierowania wszelkimi pojazdami mechanicznymi byłoby zbyt daleko idącą represją karną wobec jego osoby, zamykając mu na kilka najbliższych lat możliwość zdobycia stałej pracy w zawodzie, do którego potrzebne są uprawnienia do kierowania pojazdami mechanicznymi. Wystarczającym staje się orzeczenie wobec oskarżonego jedynie zakazu prowadzenia motorowerów – czyli tej kategorii pojazdów, jakimi się poruszał.

W ocenie sądu nie można zgodzić się z poglądem jakoby w przypadku ustalenia przez sąd, iż „zachodzi wyjątkowy wypadek, uzasadniony szczególnymi okolicznościami” o którym mowa w art. 42 § 3kk, sąd jest uprawniony jedynie do orzeczenia zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych na czas inny niż dożywno (a więc w wymiarze od 3 do 15 lat – art. 42 § 2kk w zw. z art. 43 § 1kk), natomiast obowiązkiem sądu jest zawsze orzeczenie zakazu prowadzenia „wszelkich” pojazdów mechanicznych. Wyłączenie „chyba, że zachodzi wyjątkowy wypadek, uzasadniony szczególnymi okolicznościami” odnosi się do całej sankcji wyrażonej zawartej w treści art. 42 § 3kk a więc do zakazu „prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych” oraz zakazu prowadzenia tychże pojazdów „dożywno”. W sytuacji ustalenia przesłanki „wyjątkowego wypadku, uzasadnionego szczególnymi okolicznościami” podstawą orzeczenia środka karnego w postaci zakazu prowadzenia pojazdów wobec kierowcy popełniającego przestępstwo stypizowane w art. 178a § 4kk staje się ponownie art. 42 § 2kk, ten zaś daje możliwość orzeczenia zarówno zakazu prowadzenia „wszelkich pojazdów”, jak i „zakazu prowadzenia pojazdów określonego rodzaju”

Zgodnie z treścią art. 43a § 2kk w razie skazania sprawcy za przestępstwo określone w art. 178a § 1, art. 179 lub art. 180 sąd orzeka świadczenie pieniężne wymienione w art. 39 pkt 7kk na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej w wysokości co najmniej 5 000 złotych, a w razie skazania sprawcy za przestępstwo określone w art. 178a § 4kk co najmniej 10 000 złotych, do wysokości określonej w § 1 (czyli do kwoty 60.000zł).

Treść tego przepisu wskazuje, że orzeczenie wobec oskarżonego wskazanego świadczenia pieniężnego, stało się obligatoryjne w sytuacji skazania go za przestępstwo z art. 178a § 4kk. Jego wysokość została orzeczona wobec niego w najniższym możliwym wymiarze czyli przez zasądzenie od niego na rzecz wskazanego Funduszu kwoty 10.000zł

Mając na uwadze sytuację majątkową i materialną oskarżonego Sąd zwolnił go w całości z obowiązku zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych

Mając powyższe na uwadze orzeczono jak w sentencji.

Z: odpis wyroku wraz z uzasadnieniem przesłać Prok. Rej. w B.